

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglaš,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 380, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštno proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Zločinci.

Bliža se Božič. Bliža se čas, ko
potrebuje delavec najbolj obleke, pe-
rila, kuriva, toplega stanovanja. Vse-
ga tega delavec nima. Raztrgan in
lačen, bos in sestradan vleče in se
trudi. Trudi se, da obvaruje sebe, ob-
varuje ženo, družino pogina. Pred la-
koto in mrazem ne ubrani sebe, ne
reši žene in dece.

Pšenica je naprodaj. Tudi bela
moka, mlečni kruh in topla obleka
je naprodaj. Vse to lahko vidi dela-
vec, ko vliema vodo v čevlji na po-
tu iz dela in ko lovi mraz in burjo
pod kožo. Pa to je drugim name-
njeno, drugim odločeno.

Drugi lahko vse to kupujejo in
nabavljajo, delavec pa tega kupiti
ne more, ker njegove roke, pridne in
trde, tega zaslužiti ne morejo.

Draginja je vzrok stradanju dela-
vca in njegove družine. Vsled dra-
ginje je pahnjen v pomanjkanje in
bedo — najpogostejši, najpoštenjši
delavec.

Nad vsem početjem, nad vso mi-
zerijo pa vedre ministri, vedri mini-
strski svet. Tam ne vidijo pomanj-
kanja, tam ne občutijo bede. Topla so
ministrska gnezda in mastna je
končana zarada. Zato je za ta mesta
bojevanje, intriganje in izpodriva-
nje. Da pa ministri takoj ne pade,
da ne pade, predno se ni oddahnil in
spočil, zato brani najprej in ponavadi
tudi edino-le sebe. Na delavno ljud-
stvo pozabi, pozabi takoj, da naj de-
la za narod, za državljane. Principa
se drži: država sem jaz.

To ni hujskanje, to ni iz trte iz-
vito. Zadnja sedaj še trajajoča in
vedno bolj kritična ministrska kriza
to očituje.

Poglejmo tle dogodke zadnjih dni!
Davidovič naj sestavi novo minist-
stvo. Najpreje je zanj merodajno:
toliko mest dobe demokrati, toliko
radikalci. O tem si je bil na jasnem,
predno je poverilo dobil. Drugo
vprašanje nastane, katera mesta bo-
do dobili demokrati, in katera radi-
kalci. — Kaj ni naravnost zločinsko
to početje?! Demokrati časopisi
pa pisarijo: demokrati hočejo urediti
in izgraditi našo državo.

Drugo vprašanje: katera mesta
bodo dobili demokrati, katera radi-

kalci, pa bodo rešili na enostaven
način: slamico bodo vlekli. — Vadi-
ljali bodo. Za te ljudje pa je vseeno,
kako bo to žrebanje izpadlo. Njim je
vseeno, če bo Markovič finančni ali
pa zunanji minister. Demokrati in
radikalni ministrski kandidati znajo
vse, da znajo celo delati na račun
ljudstva lepe in zlate dobičke.

Kaj znajo, koliko vedo, pa kaže
naša valuta. Danes za par točk na-
vgor pade, jutri nazaj. Časopisi pa
pišejo o brezvestnih špekulantih in
državnih škodljivcih.

Kadar pa delavec glasno potoži,
proti takemu početju protestira, ta-
krat pa posluje sestradana policija in
žandarmerija. Kruha in hrane, oble-
ke in stanovanja pa ti ljudje dela-
vca ne preskrbe. Ne iz skrbi do de-
lovnega ljudstva, iz skrbi do svoje-
ga žepa ustvarjajo ti brezvestni po-
litiki in dobičkarji ministrske krize.
Kot ocvirek in opravičilo krize se
mimogrede govori o agrarni refor-
mi. Razorano, derutno državno go-
spodarstvo pa ni povzročilo krize, ki
bi jo povzročiti moralo.

Povzročilo ni krize zato, ker jim
je deveta briga. Vrednost in stanje
državnega gospodarstva sodijo po
dobičku, ki ga vtikajo v žep ti večni
ministrski kandidati.

Zasledovali bomo pazno pisanje
slov. demokratskega časopisa. Se-
daj ne pisari posebno pohvalno o
svojih sobratih radikalih. Pa — pre-
govor pravi: Povej, s kom občejuš
in povedal ti bom, kakšen si.

Demokrati sede z radikalci za
isto — po njih mnenju še premalo
obloženo mizo. Zato so demokrati
sodgovorni za to zločinsko podjetje
in Kukovčevi volilci, sami sestrada-
ni, zadolženi uradniki naj za to po-
kličejo svojega poslanca na odgo-
vor.

Kriza bo trajala, zboljšanje urad-
niških plač bo čakalo na rešitev.
Vse zato, ker hočejo posamezniki
dobiček in zaslužek.

Delavno ljudstvo je teh razmer
do grla sito. Kadar bo polom, takrat
bo teh kriz konec in tudi red in rad-
no bo zadržala. Takrat bo delavstvo
izdalo uredbo o redu in radu za vse
zločince, ki so grobopoki naroda.

dustrijci niso hoteli vdati, so komu-
nisti izsilili splošno stavko, ki je tra-
jala osem dni ter je tudi ta končala
brez uspeha za kovinarje in z veliko
blamažo za kričave komuniste.

Kovinarji so šli na delo poraženi

po pogojih, ki so jih diktirali indu-
striji.

Te dni so se vršila pogajanja v
Rimu pod predsedstvom ministra za
delo Benedikta, kjer se je dosegel
sporazum, na podlagi katerega se de-
lavcem zmanjša dnevni zaslužek za
12,05%, bodisi v akordu ali v ekono-
miji. Kot protutež znižanju dragin-
jskih doklad so se industrija obve-
zali, da bodo otvorili lastne prodaj-
alne, v katerih bodo svojim delav-
cem prodali hrano po nižjih cenah.

Ta njihov sklep je seveda samo pe-
sek v oči, ker blago bo morda kak
vinar ceneje, ali kakšno blago bo to
— seveda niso povedali. Pri tem pa
imajo tudi drugi namen — namreč,
škodovati našim konsumnim zdru-
gam Upamo, da jim ne bo uspelo.

Tako je zaenkrat končal ta veliki
boj s porazom, kakršnega primorski
kovnarji niso še nikdar doživeli, in
tudi tokrat bi ga ne bili (in ž njimi tu-
di ostalo delavstvo), ako se ne bi bi-
li oprijeli od komunističnih fraz ter
bili prepričani, da so komunistične
bojne metode boljše od naših.

Sedaj ko komunisti ne morejo
prikrivati svojega poraza in izdaj-
stva, ko vidijo, kako je delavstvo
razočarano, skušajo vso krivdo
zvržiti na centralno vodstvo kovi-
narjev in na konfederacijo, ker niso

hotele proklamirati splošno stavko
po celi Italiji.

Ta neumna fraza pa ne drži, ker
vsak ve, da je, če bi proklamirali
splošno državno stavko v momentu
splošne brezposelnosti, poraz de-
lavstva neizogiben. Zaraditega so
centralna vodstva odklonila zahtevo
po splošni stavki, ki so jo želeli sa-
mo komunistični voditelji, ker so ho-
teli vsaj ta pripravljeni in neizogibni
poraz zvržiti na druge. To se jim ni
posrečilo in prav je, ker lokalni mo-
mentani poraz delavstva se veliko
lažje popravi, kakor splošni. To so
centralni voditelji dobro vedeli in se
niso dali terorizirati.

Tako se je ta komunistični ekspe-
riment popolnoma ponesrečil. Žal le,
da zaraditega trpi nedolžno delav-
stvo in ne komunistični voditelji, ki
ves čas stavke niso znali drugega,
kakor obrekovati in zmerjati vse ti-
ste, ki nekočjo in ne morejo trobiti v
njihov rog.

Ker pa že pogovor pravi, da ni
nesreče brez sreče, upam da bo ta
slučaj izpametoval tiste delavce, ki
so se dali zapeljati od teh brezvest-
nih komunističnih agitatorjev. Kovi-
narjem v drugih deželah bodi to v
zgod in opomin.

Proti ljubljanskim mesarjem.

Na ljubljanskem trgu primanjkuje
mesa, ker mesarji bojkotirajo trg za-
radi določitve maksimalnih cen. So-
cialnodemokratski občinski klub je
danes zahteval od župana sklicanje
izredne občinske seje, da uvede ob-
čina najodločnejše korake proti boj-

kotu. — Po našem mnenju je najpri-
mernejše, da se vsem mesarjem, ki
se udeležujejo bojkota, odvzamejo
koncesije in uredi trg za ponudnike,
ki se hočejo ozirati na potrebo ljub-
ljanskega prebivalstva.

Železničarski shod v Ljubljani.

Koalirane železničarske organiza-
cije v Sloveniji so priredile, kakor
smo že v soboto na kratko poročali,
v veliki dvorani hotela »Union«
shod.

Govorniki so razpravljali in po-
ročali o slabem gmotnem položaju
železničarjev in o akcijah za izboljša-
nje tega slabega gmotnega položaja
železničarjev ter za uvedbo nove
moderne službene pragmatike, ka-
kor so je skupno izdelale koalirane
organizacije.

Shod je bil sijajno obiskan. Dvo-
rana je bila prav do zadnjega kotič-
ka polna. Že to dejstvo samo doka-
zuje, da je železničarjev odločna
zahteva, da se njihovim že zdavnaj
predloženim upravičenim zahtevam
ugodi.

Na shodu so poročali: V imenu
»Saveza železničarjev« sta poroča-

la poslanec sodrug Josip Kopač,
ki je med drugim obrazložil tudi po-
litični položaj, ter sodrug Nachti-
gall iz Maribora. Za »Zvezo jugo-
slovanskih železničarjev« je poročal
g. B. Korošec, za »Udruženje želez-
niških činovnikov« g. V. Črnigoj, za
»Prometno zvezo« g. Biltram, ter za
»Društvo upokojencev« g. Jernejčič.

Predsednik poštne organizacije,
g. Urbančič, je izjavil solidarnost
poštne službenice z železničarji.

Na svoje zahteve zahtevajo or-
ganizacije od vlade odgovor do 15.

decembra t. l.

Shod se je mirno končal.

(Kakor čitamo v demokratiških
listih, bodo pri vladi baje podpirali
zahteve koaliranih železničarjev tu-
di poslanci JDS).

Boj kovinarjev v Julijski Benečiji je končan.

Kakor je že znano, so kovinarji na
Primorskem imeli hud boj z zvezo
industrijcev, ki je na vsak način ho-
tela znižati plače. Kovinarji so se
tež nakani uprli ter stopili v stavko
in stavkali čez štiri tedne. Ker se in-

dustrijci niso hoteli vdati, so komu-
nisti izsilili splošno stavko, ki je tra-
jala osem dni ter je tudi ta končala
brez uspeha za kovinarje in z veliko
blamažo za kričave komuniste.

Kovinarji so šli na delo poraženi

LISTEK.

Guy de Maupassant:

Bisernica.

(Dalje.)

Stric ni odgovoril, vendar se je v
temini prekrizal, zakaj bil je navzlic
svojim širokoustnim govoricam v
sručen ven.

Odvezali smo psa, ki nam je zve-
sto sedel.

No, povem ti, naš povratek v hi-
šo je bil nekam čuden. Dokaj težko
nam je bilo prenesti voziček po stop-
nicah, ki so vodile preko zidovja.
Vendar se nam je to končno posre-
čilo in speljali smo ga po vrtu v
predsobo.

Mama je bila prestrašena, vsa
zmedena in vendar vesela! In moje
male sestrice! — Najmlajši je bilo
tedaj šest let — skakale so okrog
vozička kakor piščanci okrog gnez-
da. Končno smo razvili otroka, ki je
še vedno spal iz njegovih odej; bila
je deklica, stara približno šest ted-
nov. V povojih smo našli desetisoč
frankov v zlatu, da zares, desetisoč
frankov, katere je papa naložil kot

doto zaunjo. Tedaj ni bila otrok siro-
maštva... morda otrok kakega ple-
niča z malomeščanko iz mesta...
ali... imeli smo tisoč sumen in ven-
dar nismo nikdar niti najmanj izve-
dali... niti najmanj... nič! Celo psa
niso spoznali... v celoti okolici je bil
dela nepoznan. Vendar pa je mo-
ral oni ali bolje povedano ona, ki je
trikrat zvonila na naših vratih moje
starše zelo dobro poznati, ker je
ravno njih izbrala za vzgojiteljce svo-
jega otroka.

Tako je vstopila gospodična Bi-
sernica v starosti šest tednov v na-
šo družino. Sicer pa smo jo šele ka-
sneje tako nazvali. Krstili smo jo na
ime Marija Simona Klara, Klara naj
bi bilo njeno družinsko ime.

No, povem ti, bil je nenavaden
pogled, ko smo se vrnili z detecem
v obednico. Dete se je že napol zdr-
milo in je zrl z velikimi modrimi
očesi na te ljudi in te luči.

Sedli smo k mizi in razdelili po-
tico. Jaz sem bil kralj in sem izvolil
gospodično Bisernico za kraljico,
ravnotako kakor si ti danes napravlil.
Vendar pa tedaj še ni slutila časti,
katera se ji je danes ponovila.

Vzgjajali smo otroka v naši rod-
bini. Doraščala je, leta so potekala.

Bila je lepa, blaga, poslušna. Vsak-
do jo je ljubil in gotovo bi jo bili raz-
vadili, ako bi tega ne bila preprečila
moja mati.

Bila je ženska, ki je ljubila red
in jasne odnose čez vse. Ravnila je
z malo Klaro tako dobro kakor s
svojimi lastnimi sinovi, vendar pa je
hotela, da se ne zabriše razlika med
nami in najdenko, in tako je bilo nje-
no stanje v hiši popolnoma določeno.

Takoj ko se je jelo dete zavedati,
mu je povedala, odkod je, in mu je
dala zelo fino občutiti, ne da bi ga
ranila, vendar pa določeno, da smo
ga mi sprejeli, da je najdenka, tedaj
za Chantalove pravzaprav tujka.

Klara je domela svoj položaj z
izrednim taktom, s presenetljivim in-
stinktom, s tako finim čustvovanjem,
skromnostjo in milino, da je moj oče
od ginjenosti dostikrat jokal.

Celo mati sama je bila radi stras-
ne hvalečnosti in nekam plašne uda-
nosti blagega bitja tako ganjena, da
jo je imenovala »moja hčerka«. Vča-
sih, kadar je mala izvršila kako do-
bro, finoobčuteno dejanje, ki je po-
meknila očala na čelo, kar je bilo pri
nji vedno znak velikega vznemirje-
nja in je ponavljala: »Toda to vam
je biser, dete, pravecati bisert«

To ime je mali ostalo in kmalu
smo jo jeli klicati Bisernica, kar je
za nas tudi ostala.

Gospod Chantal je umolknil. Se-
del je na biljardo, zvonil z nogami,
premikal z levico kroglo semintja in
mečkal z desnico čunjo, s katero smo
brislali tablico, na katero smo zapli-
sali točke pri igri.

Chantalov obraz je navzel precej
rdečo barvo. Mož je govoril tiho,
kakor sam zase, čisto poglavljen v
svoje spomine, pripovedoval je o
raznih starih stvarih in dogodkih, ki
so se zopet probujali v njegovih mi-
slih, kakor se večkrat izprehajamo
po starem vrtu, v katerem smo se
igrali kot otroci in v katerem vzbujajo
vsako drevo, vsaka pot, grm špan-
skega bezga, ki je tako blago vonjal,
in trnolična seč, za katero smo se
igrali skrivalnice, pri vsakem kora-
ku nove spomine, košček mladosti,
eno izmed malih, neznatnih dejstev,
ki tvorijo skupaj temelj, podlago na-
še bitnosti.

Stal sem mu nasproti, naslonjen
na steno, roko oprto na biljardni keč,
ki je počival.

Po kratkem presledku je nadalje-
val: »In lepa je bila z 18 leti... pre-
lestna, ti rečem... in čarobno vz-

Labinjski rudarji pred sodiščem.

V soboto 3. t. m. se je končal pro-
ces proti 50 labinjskim rudarjem, ki
so bil obtoženi hudodelstva, ker so
februarja tega leta zasedli rudnik v
Labinju, in to zaraditega, ker je dru-
žba hotela izpreiti vse delavce in jih
na ta način izstradati.

Stvar se je izvršila približno ta-
ko-le: Ob priliki, ko so flišti sežgali
tržaški »Lavoratore« je delavstvo
proklamiralo protestno splošno stav-
ko po vsej Julijski Benečiji, kateri
se je, kakor vedno, pridružilo tudi
okrog 2000 labinjskih rudarjev. Po
končani protestni stavki so rudarji
napovedali — gospodarsko stavko,
in sicer, ker je družba hotela strogo
kaznovati vse rudarje zaraditega,
ker večina rudarjev ni prišla na delo
na praznik, ki ni določen v delovni
pogodbi. Razen tega je družba zahte-
vala od rudarjev veliko več pro-
dukcije kakor je bilo normalno mo-
goče producirati.

Ko je stavka trajala še nekaj časa
so rudarji zvedeli, da jih družba na-
merava izpreiti — t. j., jih za delj ča-
sa pustiti na cesti. V strahu pred
to nakano, so rudarji sklenili zasedi
rudnike in delati sami. Zasedli so
rudnike, imenovali svoje vodstvo in
začeli sami delati. — Mirno so delali
brez incidenta več tednov ter produ-
cirali precej tisoč ton premoga. So-
lidarnost je bila popolna, le kakšnih
10 delavcev Siciljancev, je hotelo in
je tudi izdalo delavske sklepe, za kar
jih je družba plačala. Da bi se ne pri-
petilo kaj hujšega, so rudarji te izda-
jalce zaprli in jih držali v zaporu, ne
da bi se jim zgodila najmanjša krivi-
ca. Ko pa je družba to izvedela, je
od vlade zahtevala, da se rudnik s
silo odvzame rudarjem. To se je tudi
zgodilo. Nekega jutra so vojaki, brez
obvestila začeli s silo nastopati proti
rudarjem in jih pregnali iz rudnika.
Ob tej priliki je bilo nekaj mrtvih in
ranjenih in aretirani so vse, kar jim
je prišlo pod roko. Aretirane so ži-
vinsko mučili in njihove družine pre-
ganjali. Aretirani rudarji so ostali v
preiskovalnem zaporu skoro devet
mesecev. Šele sedaj so prišli pred
pulsko poroto.

Obravnavna je trajala tri tedne in
se je končala z oprostitvijo vseh ob-
toženih, ki so jih zagovarjali ss. dr.
Puecher, Cerlenza iz Zennaro.

Ta razsodba je napravila med je-
lavstvom in občinstvom veliko na-
vdučenje, ker vse so bili mnenja, da,
ako je kdo zaradi zasedbe rudnika
kaj zakrivil, nosijo to krivdo vsi ru-
darji in ne samo obtoženci, ker je bil
sklep glede zasedbe, soglasno na-
napravljen.

rastla. Ah. Lepo, lepo... in dobro in
vseskozi fino... mično bitje!... In
kake oči je imela! Modre oči, tako
jasne, tako prozorne, kakor jih še ni-
sem videl enakih... nikjer več!

Znova je obmolknil. Vprašal sem
ga: »Zakaj se ni omožila?«

Odgovoril je, a ne meni, le be-
sedil, ki se mi je pravkar izvilat
omožila.

»Zakaj? Zakaj? Ni hotela... ni
hotela. Imela je trideset tisoč fran-
kov dote. In marsikdo jo je zasnu-
bil... a ona ni marala. Takrat je bila
vedno tako žalostna, bilo je takrat,
ko sem poročil svojo sestrnico, malo
Charlotte, s katero sem bil šest let
zaročen.«

Pogledal sem gospoda Chantala
in zdajci se mi je zazdelo, da mu pro-
diram globoko v dušo, da nenadoma
prodiram v kruto, neopazno žalo-
igro, ki se odigrava v iskrenih, po-
štenih srečih, v nedoumih srečih, ki
sami sebe ne poznajo in si ničesar
ne priznavajo, bilo mi je, kakor da
gleдам dramo, katere ni nihče slutil,
niti oni, ki so postali njene neme,
udane žrtve.

(Dalje prih.)

S to razsodbo je bila družba, posebno po nje glaven ravnatelj Friedman, zelo blamirana, ker je sama ta proces inscenirala in buržoazno časopisje podkupila, da je blatilo poštene rudarje.

Politične vesti.

— Zakaj je Pašić odložil sestavo nove vlade. Večer iz Beograda poroča, da je Nikola Pašić zato odklonil novo vlado z demokracijo, ker hoče imeti na kongresu radikalne stranke, ki se bo vršil v dneh od 11. do 12. t. m. v Beogradu, svobodne roke, ker bo bržkone kongres začrtal radikalni stranki nove smernice, ki morajo brezpogojno pretrgati vsako zvezo med radikali in demokracijo ter poiskati možnost sporazuma s Hrvatimi, muslimani in Jugoslovansko ljudsko stranko. Naravno je, da tega sporazuma ne bo mogel iskati Nikola Pašić, temveč Stojan Protić, ki mu bo Pašić prepustil vodstvo politike radikalne stranke. Ponudba se, stave vlade Ljubi Davidoviču je samo akt ustavne prakse in ničesar več.

— Žensko volilno pravico za občinske volitve je zakonodajni odbor v Beogradu odklonil. Za žensko volilno pravico se je zavzemal predvsem socialistični klub.

— Nemški kovinarji v prid človeštva. Kongres obratnih svetov nemške kovinarske industrije je sprejel resolucijo, v kateri zahteva od vlade, da takoj spremeni vse obrate, ki so doslej in zlasti za vojne služili za izdelovanje vojnihih sredstev v obrate, ki bodo izdelovali za družbo koristne produkte.

— Nova nevarnost za Anglijo. V Egiptu se narod že nekaj časa giblje proti nesramni izkoriščevalni politiki Anglije. Izgleda, da pride do splošne vstaje in vojne, ki utegne to bogato kolonijo kakor nekoč Indijo iztrgati Britancem iz rok. Zaglupaša je v Kahiru izdal na revno felaško ljudstvo manifest, v katerem ga pozivlja na sveti boj proti tujim krvošesom.

Najnovejše.

KRIZA V VIADI

LDU. Zagreb, 11. dec. „Novosti“ poročajo iz Beograda, da je večeraj nacilnik radikalnega kluba Aca Stanojević naznanil Davidoviču, da radikaleci se vedno vztrajajo pri svojih zahtevah po potrditvi potranjega ministristva in predsedništva vlade. Radikaleci žele najbrže počakati rezultata kongresa svoje stranke. G. Davidovič je posetil ministrskega predsednika, s katerim se je razgovarjal dalj časa. V polnoči, ko je prevladalo mnenje da bodo radikaleci še popustili in da se bo po posreditvi Davidoviču v kratkem sestavila nova vlada. Zvečer je poročal Davidovič kralju o novem porajanju.

KONGRES RADIKALCEV.

LDU. Beograd, 11. dec. Danes dopoldne je otvoril g. Pišić drugi kongres radikalne stranke. Na kongres so bili pripuščeni samo delegati in važnejši člani radikalne stranke, novinarjem pa vstop ni bil dovoljen. Kongresa se je udeležilo okrog 270 delegatov in zastopnikov različnih srezov. G. Pašić je otvoril sejo, nakar je pozdravil delegate. Predsednik radikalnega kluba Aca Stanojević, nato se je prešlo na referate o državniškem delu stranke. G. Pašić je poročal o zunanji politiki s posebnim ozirom na to, v kolikor so bili zanj merodajni zastopniki radikalne stranke. G. Ljuba Jovanović in dr. Laza Marković pa sta poročala o notranji politiki, dr. Velizar Janković pa o poljedelski politiki. Stojan Protić ni bilo na kongres. Seja je bila končana ob 18. prihodnja se bo vršila jutri. O današnji seji podrobnosti niso znane. Na jutrišnji pa se bo razpravljalo o nadaljnjem zadržanju radikalne stranke, o čemer se je pričela debata že tudi danes.

LDU. Zagreb, 11. dec. Iz Beograda poročajo, da je došlo tjakaj veliko radikalnih delegatov, ki se udeležijo radikalnega kongresa. Iz-

gleda, da bo kongres buren, ker se pričakuje napadi na sedanje vodstvo stranke. Radikaleci so zavrnili prošnjo novinarjev za vstopnice za kongres. Ministrski predsednik Pašić je sredi lahno oholel. Ne ve se še, ali se bo udeležil kongresa tudi Stojan Protić. Belgrajske „Novosti“ so javile, da bi se on udeležil kongresa samo, če bi bil izrečno povabljen.

KAPITALISTIČNA »RAZOROŽITEV« NA TIHEM MORJU.

LDU. London, 7. dec. Reuterjev urad poroča iz Washingtona: V izdelavanju nahajajoči se dogovor med Anglijo, Zedinjenimi državami, Japonsko in Francijo predvideva, da bi države med sabo pretresale vse zadeve, ki bi se utegnile dotikati

njih interesov v Tihem morju. Vsaka sila naj se zaveže, da bo vprašala druge za svet, preden zgrabi za orožje v sporu, ki se nanaša na otoke Tihega morja. Vprašanja med Zedinjenimi državami in Japonsko, med njimi vprašanje brzogovnega kabla na Tapu, bodo predmet posebnega dogovora, ki bo, kakor se govori, v kratkem izgotovljen.

KAKO RAZOROŽUJEJO.

LDU. Washington, 9. dec. Načrt dogovora med štirimi velesilami bi jamčil ohranitev teritorialnega »status quo« na otokih Tihega oceana. Dogovor med štirimi velesilami bo razglašen v javni seji, in sicer početkom prihodnjega tedna.

Volitev v Zagrebu.

LDU. Zagreb, 11. dec. Danes so se v Zagrebu vršile volitve v mestni zastop. Število mandatov je bilo 50. Vse stranke, ki so postavile svoje liste, so razvile živalno agitacijo. Volitve so potekle v najlepšem redu. Volitve bi se imele končati že ob trinajstih, toda radi velikega navala glasovalcev so se morale podaljšati do štirinajstih. Ob štirinajstih se je pričel skrutinij. Po mestu so se med tem razširile vesti, da je zmagal Hrvatski blok, nakar so mladeniči zahtevali, naj se po hišah razobesijo zastave, kar je večina hiš tudi storila. Hrvatski blok je formiral velik spreved po mestu. Nekaj tisoč ljudi je bil zastavicami v rokah korakalo po mestu in pelo »Lepo našo domovino« in klicalo: »Živio Radić, živio republika, živio Hrvatski blok in samostojna Hrvatska!« Spreved je hotel prodrati v gornje mesto, kjer se je v mestni hiši vršil skrutinij. Gornje mesto pa je bilo zastraženo po močnih kordonih redarstva in orožništva. Na Wilsonovem trgu pred univerzo je prišlo do majhne demonstracije proti dalmatinskim dijakom. Redarstvo je napravilo mir, kmalu

pa je došlo do malih incidentov tudi na univerzi. Spreved, ki je poprej korakal po mestu, je odšel v dvorano hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu, kjer je bil napovedan komerc Hrvatskega bloka. Ker pa je bilo prepovedano na dan volitev točiti alkoholne pijače, je bilo jasno, da bo to samo skupščina. V dvorani so govorili Stefan Radić, dr. Drinković in Mirko Košutić. V mestni hiši se je med tem končal skrutinij in razglasil se je rezultat volitev. Hrvatski blok je dobil 36 mandatov, demokracija 6, cionisti 2, nezavisni delavci 2, socialistična zajednica 1, Jugoslovanska neodvisna stranka 2, Hrvatska pučka stranka 1, radikaleci pa nobenega mandata. Vsega skupaj je glasovalo od 28.695 volilcev 21.401 oseba, tako da je bil kvocient 428. Glasov so dobili: Radikaleci 154, socialistična zajednica 454, demokracija 2545, jugoslovanska neodvisna stranka 819, cionisti 691, Hrvatska pučka stranka 366, Hrvatski blok 15.297 in stranka neodvisnih delavcev 1074 glasov. V mestu vlada sedaj popoln mir in red. Po ulicah patrolirajo stražniki in orožniki.

Dnevne vesti.

Na marsikaj pridejo naše oblasti po sedmih letih. Te dni so se spominile, da je treba iz našega morja izveči vsa nevarna orožja, ki so tam stala že izza vojne, kakor: mine, torpede itd. Upamo, da so vse te stvari v tem času že same segnile, da ne bo treba našim oblastim preveč delati.

Cankarjeva proslava v Ljubljani. V soboto večer se je vršila v Mestnem domu posmrtnica po pokojnem Cankarju. Recitala je Stefania Ravnikar Legendo o Kristovi sukni in Treto uro v jako lepem nastopu in primerno toploti. Pesnik Anton Podbevšek je predaval daljši spominski govor Ob triletnici telesne smrti Ivana Cankarja vznešno in s karakteristiko, ki je le njemu lastna. Prireditelj je bila lepa in jako dobro obiskana. V nedeljo dopoldne je »Svoboda« položila venec na Cankarjev grob; ob grobnico pa je govoril pisatelj Podbevšek. Zvečer so pa igrali v gledališču Cankarjevo farso V dolini šentiljorjanski.

Beg železniškega uradništva. V zadnjem času beži železniško uradništvo iz Zveze jugoslovanskih železničarjev k demokratom. Mislijo si pač: sedaj je gibanje za pragmatiko, ki se ga udeležujejo vse organizacije in je mogoč uspeh za vse. Tega se pa menda boje, ker bi potem sami premalo dobili.

Cankarjevo proslavo v Celju je danes okrajno glavarstvo prepovedalo z ozirom na varnost redu in miru. O tej, o jej! Vložila se je pri tožba.

Mariborska porota se pričenia v ponedeljek 12. t. m. in bo trajala bržkone do božičnih praznikov.

Iz stranke.

Ljubljanskim sodrugom! Po sklepu seje načelstva z dne 9. t. m. vabimo vse ljubljanske sodruge na občni zbor Ljubljanske krajevne organizacije JSDS, ki se bo vršil v torek dne 13. t. m. ob 20. uri v mali

dvorani Mestnega doma. Vstop samo z izkaznico! Udeležje naj se pa vsi, ker je razen volitve odbora na dnevnem redu tudi volitev delegatov na strankin zbor. — Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, pošt. ni predal 168.

Zborovanje krajevne politične organizacije JSDS v Ljubljani bo v sredo 14. t. m. ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Na dnevnem redu bodo m. dr. občinske zadeve in volitev del. za strankin zbor. Vsi člani in članice dobe še posebej primerna vabila. — Za predsedstvo: J. Kocmur s. r., J. Kocijan s. r.

Spodnja Siska. Krajevna politična organizacija JSDS sklicuje za danes, dne 12. t. m. ob 19. uri 30 minut v »Zadružnem domu« (bivša nemška šola v Spod. Siski, Zibertova ulica) člansko zborovanje s sledečim dnevnim redom: Strankin zbor in volitev delegata. Vstop le z izkaznico. Vabijo se na dogovor tudi sodruzi iz Zgornje Siske. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

Vič-Glince. V torek, dne 13. decembra ob pol 8. uri zvečer se bo vršilo predavanje univ. prof. dr. Webra o »Kritiki razvojnega nauka«. II. del v društveni sobi podružnice »Svoboda« Vič-Glince. Predavanje je zelo poučno in zanimivo. Vstop je vsakomur prost. Udeležite se predavanja mnogoštevilno.

Kulturni vestnik.

Na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani se poučujejo sledeči orkestralni instrumenti: flauta, oboa, klarinet, rog, trobenta, pozavna in kontrabas. Ravnateljstvo konservatorija Glasbene Matice vabi, da se prikladi za te predmete še novi učenci. Prikladi se je v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici 8-I. med uradnimi urami.

V založbi Glasbene Matice v Ljubljani so izšle narodne pesmi beneških Slovencev, katere je zbral

in uredil Rihard Orel. Cela zbirka šteje 64 četverglasno harmoniziranih narodnih pesmi ter 15 enoglasnih rezijanskih. Zbirka stane 30 K ter se dobiva v pisarni Glasbene Matice v Ljubljani, Gosposka ulica 8-I.

Dopisi.

Kočevje. Minoli mesec imeli smo v Kočevju hkrati tri shode, kar je za to malo mesto dovolj. Ni bil prvotno naš namen, o tem poročati. Ker nas pa tukajšnja klerikalna cunja, »Gotscheer Zeitung« ne pusti v miru, ji pa moramo odgovarjati. Tukajšnja krajevna organizacija JSDS je sklicala isti dan 27. pr. m. popoldne javni ljudski shod, na katerem je poslanec sodrug Bernot poročal o položaju. Shod je bil za kočevske razmere dobro obiskan. Navzoči so se strinjali z izjavami govornika. Ob istem času imela je tukajšnja podružnica »Unije rudarjev« strokovni shod, na katerem je s. Krušič poročal. Ob tej priliki je zopet nekaj rudarjev v njih staro bojno strokovno organizacijo vstopilo. Kaže se, da so se tudi zaposleni rudarji začeli zavedati, kje je njihova moč. Le tako počasi korak za korakom, pa pridemo do tje, kamor moramo priti, ker le v močni enotni strokovni kot tudi v enotni politični proletarski stranki je delavska moč! Oglejmo si še tretji shod, ki se je vršil kot že uvodoma rečeno, se nismo hoteli z njim pečati, ker pa gospodim v kočevskem farovžu, bodočem bančnem poslopu, ne da miru, im pa povemo, kaj so oni in kaj da hočejo. Isti dan dopoldan so v Kočevju ustanovili novo kočevsko stranko, tako zvano »Gotscheer Bauernpartei«, kočevsko kmetijsko stranko. Nič bi ne imeli proti temu, ako bi res bila to kaka stranka kmetov, ker pa pravih kmetov v našem kraju ni, si pa tega imena ne smejo prisvajati. Kočevski okraj ima revne male kajzarje, delavce, ter krojašarje na eni strani, na drugi pa veleposestvo Turjačanov, Kajfežev, Lorgerjev, veletrgovcev, ki ves naš okraj gospodarsko obvladujejo; t. j. mednarodna mešanica, ki stremi edino za izkoriščevanjem revnega tukajšnjega prebivalstva. Na ustanovnem shodu govoril je zelo zanimivo in stvarno ravno tu se nahajajoči sodrug Zv. Bernot. Vsi navzoči so mirno njegov zanimivi govor poslušali ter ga splošno odobraval, le gospodim »kmetom« v prezidiju, a la širokoušni znani nemškonskacionalni kričar Arko, niso mogli tega prenastiti; tako so se bali za svoje pohlevne ovčice, da so s. Bernotu besedo odvzeli na zelo neokusen način. Sedaj pa pride še ta klerikalna cunja »Gotscheer Zeitung«, ter govor s. Bernota zasmehuje, mu ne vem kaj vse očita itd. Iz tega je posnemati, da je nastop našega govornika na tem shodu zelo dobro na vse navzoče razen predsedstva — vplival. — Konečno si pa oglejmo to novo stranko, ki je brez programa, brez taktike, ki je, enostavno rečeno, unikum, ki se lahko le v Kočevju dogodi: na eni strani famozna radikalna stranka, na drugi pa kapitalistično - klerikalna meščanska »Gotscheer Bauernpartei« — kočevsko-kmetijska stranka »brez kmetov«. V odboru te stranke so poleg par gostilničarjev advokat vsenemec dr. Arko, zdravnik dr. Röthel, veletrgovec Rom M. in Kusse A. Da ta stranka še bolj kmetjsko izgleda, se zraven še župnik Eppli ter krojaški mojster Jonke, torej sami »kmetje«. Dokler so imeli gospodje svoje konsumno društvo, da jim je financiralo časopis »Genossenschaft«, je še šlo, sedaj pa jim je tudi to odklenkalo, zato so sklenili, izdajati svoj »kmetjski« list. O srečno mesto Kočevje! Vsak mesec dobiš nove časopise in nove stranke! Ti pa, pravo kočevsko kmetjsko delavstvo, kdaj boš uvidelo, kam spadaš? Otrsi se te advokatsko klerikalne vrigle! Ne pusti se še nadalje izkoriščati od teh pijavk!

Gospodarstvo.

— Minister Pucelj hiti izvažati. S sklepom ministrskega sveta in v smislu zakona o izvozu od 27. decembra 1920 se je na predlog ministra za poljedelstvo in vode razen prej odobrenega izvoza odobril nov kontingent 40.000 ovnov in 11.000 ovac. Ta novi kontingent se bo izvedel preko nastopnih carinarnic: V Gjevgljiji 12.000 ovnov in 3000 ovac, v Bitolju 10.000 ovnov in 2000 ovac, v Dubrovniku 1500 ovnov in 1000 ovac, v Šibeniku 1500 ovnov in 1000 ovac, v Bakru 2000 ovnov in 1000 ovac, v Mariboru 1500 ovnov in 500 ovac, v Rakeku 1500 ovnov in 500 ovac, ostanek pa preko drugih carinarnic.

— Naša valuta se je dvignila. Na curiški borzi se je jugoslovanska krona dne 7. t. m. dvignila od 1.70 na 1.90 (100 K = 1.90 švic. franka).

Po svetu.

— S. Herman Wendel je imenovan za dopisjučega člana londonske univerze, fakultetnega oddelka School for Slavonic studies at Kings College in the University of London, radi svojega poznanja jugoslovanskih razmer.

Potrjim sreem javljamo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom, da je naš ljubitelj soprog, ozi. brat in svak, gospod

Janko Klobčič

železniški uradnik

na poslednjih delce, mukopojno bolezn, dobljene pri izvrševanju svoje službe za časa bojev v tuteju pri Podrožci, danes mirno v Gosposki zaspi!

Truplo rajnega se v ponedeljek 12. dec. 1921 prepelje iz Novega mesta v Ljubljano, od koder se bo okolo pol 3. ure popoldne od glavnega kolodvora vsil poroh k sv. Križu. Predrago rajnega priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, 10. decembra 1921.

Zaljubljeni ostali.

Brez posebnega obvestila.

Najprimernejše in najlepše božično darilo je gotovo prvovratno dovršena povečana slika. V izvršitev se priporoča Prvi domači zavod za povečanje slik, fotograf. ki atelier RUNC FRANC, Ljubljana, Wolfova ulica 6. Narečila za božična darila se sprejema do 15. dec. t. l. To'na postrežna! Najnižje cenel! Zahtevajte cenik!

Črno vršačko vino

okrog 26 vagonov se proda po zelo zmerni ceni; oddaja se najmanj po 1 vagon. Za vzorce in cene se je obrniti na

H. KRSTIĆ, BEOGRAD, Dečanska ulica 18.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZALOŽBA Z OMEJENO ZAVEZO.
TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
„ ZA SHODE IN VESELICE „

LETNE ZAKLUČKE

NAMODERNEJŠA UREDEJA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Vajence

za zvonolivarstvo sprejmejo

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

I. SANDRIN LJUBLJANA.

Velika zaloga vsatovrstnega

usnja

kož, podpiatov, gonilnih jermenov in kolesa

na debele.

MESTNI TRG C.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano.

Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.

„Pošljite naročnino!“

Krojaški pomočnik

za fno, malo delo, ki bi delal doma, se išče za takojšen nastop. Vpraša se pri K. Pačnik, Ljubljana, S. dna ulica 8.

Odgovorni urednik: Maks Zagar.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.